

Skills Agenda (Európai Készségfejlesztési Program) Konzultáció

Online kérdőív kiértékelője

Az Európai Bizottság által megfogalmazott készségfejlesztési program célja a készségek relevanciájának és a fenntartható versenyképességnek növelése az Európai Unióban, a társadalmi egyenlőség biztosítása és a rugalmasság képességének kiépítése érdekében. A fő területek, amelyekre a következő 5 évben összpontosítani kell, magukba foglalják a készségekről szerzett ismeretek elmélyítését, a továbbképzést, a szakképzés modern megközelítését, valamint a zöld gazdaságra való átállás támogatásához szükséges készségek fejlesztését.

Az Európai Készségfejlesztő Programra vonatkozóan a Régiók Bizottsága (RB) Borboly Csaba elnök urat jelentéstevőnek nevesítette, ezáltal megbízta azzal, hogy elkészítse a RB hivatalos álláspontját, képviselve az európai régiók igényeit, javaslatait a végső dokumentumban.

A jelentéstervezet 3 fő irányvonalat vesz figyelembe:

- COVID 19 világjárvány utáni gazdasági válság és munkaerő piaci elakadások áthidalása (átképzés, szakképzés)
- Digitális oktatási rendszerre való átállás lehetőségei és kihívásai szakoktatás téren
- A zöld készségek fejlesztése

A konzultáció folyamata magában foglal egy fiatalokat megcélzó egyeztetést is a Skills Agenda kapcsán, amelyre 2020 szeptemberében került sor online térben az EUSurvey portálon keresztül.

A kitöltendő kérdőív magyar, román, illetve angol nyelven volt elérhető és első sorban a fiatalabb generációkat célozta meg.

A válaszok többsége magyarországi (60%) és romániai (11%) kitöltőktől érkezett, de érkeztek válaszok még Belgiumból, Olaszországból, Máltából és Spanyolországból.

Habár a célközönség a fiatal korosztály volt, a válaszok közel fele (46%) 35 év feletti válaszadóktól származik, 23% 18 és 25 év közötti, 31% pedig 26 és 35 év közötti.

A válaszadók iskolai végzettségét illetően 29% érettségi diplomával rendelkezik, 29% egyetemi diplomával, 31% mesterfokozattal. Továbbá, a válaszadók között voltak Phd. diplomával rendelkezők és szakiskolát végzett is.

Foglalkozásukat illetően, a válaszadók között vannak oktatásban tevékenykedők (tanárok, humánfejlesztő), egyetemi hallgatók, mérnökök (természetvédelmi mérnök, élelmiszer mérnök, erdőmérnök, gazdasági mérnök) és más foglalkozások képviselői privát- és közszférából, továbbá non-profit szervezet részéről.

Kérdések

1. A COVID-19 világjárvány miatt mind a tanárok, mind a hallgatók/ tanulók esetében gyorsan kellett alkalmazkodni az online/digitális oktatáshoz és sok esetben ez a váltás nem volt akadálymentes. Az Ön tapasztalata szerint, amennyiben tanuló vagy oktatási területen dolgozik, hogyan teljesítettek a tanárok / pedagógusok az újonnan kialakult helyzetben?

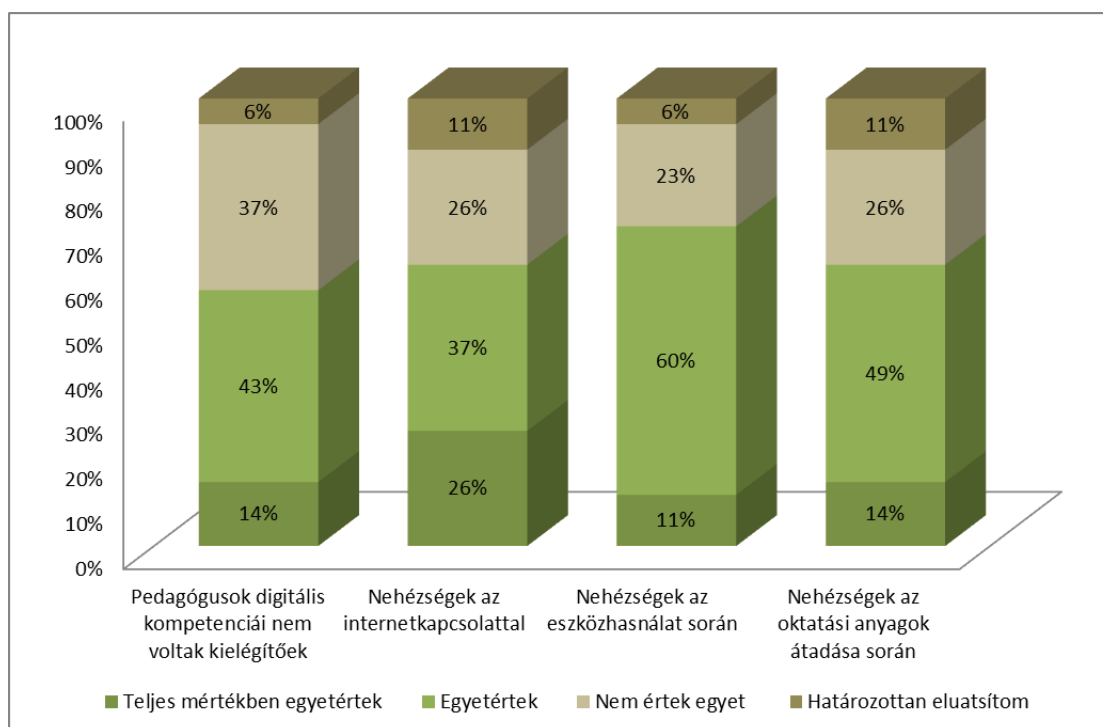
A válaszadók 57%-a egyetért vagy teljes mértékben egyetért azzal, hogy a pedagógusoknak/tanároknak **digitális képességei nem voltak kielégítőek** és 43% úgy gondolja, hogy nem voltak nehézségek ilyen téren.

Arra a kérdésre, hogy az **internetkapcsolattal** voltak-e nehézségek, 63% egyet értetett, míg 37% úgy gondolja, hogy nem voltak nehézségek.

71% egyet ért azzal, hogy az **eszközhasználat** során voltak tapasztalhatóak nehézségek.

A válaszadók 63%-a gondolja úgy az **oktatási anyagok átadása** során voltak nehézségek.

Következtetésként elmondható, a válaszadók több mint fele találkozott nehézségekkel a digitális képességek, eszközhasználat terén a COVID-19 világjárvány miatt kialakult helyzetben. Ugyanakkor, mint az alábbi ábra is szemlélteti, a legtöbb nehézség az eszközhasználat során jelentkezett, illetve az internethasználattal volt összefüggésben.

1. Ábra - hogyan teljesítettek a tanárok / pedagógusok az újonnan kialakult helyzetben

A fenti válaszok nem csak tanárok/pedagógusok és diákok válaszai. Azok esetében, akik foglalkozásként tanárt/diákot írtak, közel 100% azok aránya, akik többé-kevésbé tapasztaltak nehézségeket a fentiekkel kapcsolatban.

- 2. Az európai készségfejlesztési program egyik fő kihívása a COVID-19 világjárvány utáni helyreállást támogató készségek fejlesztésének szükségessége. Ebben a tekintetben, véleménye szerint, a közeljövőben mely készségek esetében lesz szükséges a továbbfejlesztés (a továbbképzés - a meglévő készségek fejlesztése - az új készségek fejlesztése), amelyek előreláthatóan támogatnák a gazdasági és munkaerőpiac fellendítését is?**

A fenti kérdésre számos egyéni válasz érkezett, amelyek arra irányulnak, hogy mind az átképzés, mind a továbbképzések szükségesek, kiterjesztve több ágazatra: ipar, mezőgazdaság, turizmus. Ugyanakkor, az új készségek fejlesztése is időszerű lenne. Továbbá, a válaszok között olyan vélemények is tükröződnek, amelyek a meglévő készségek erősítését tartják szükségszerűnek.

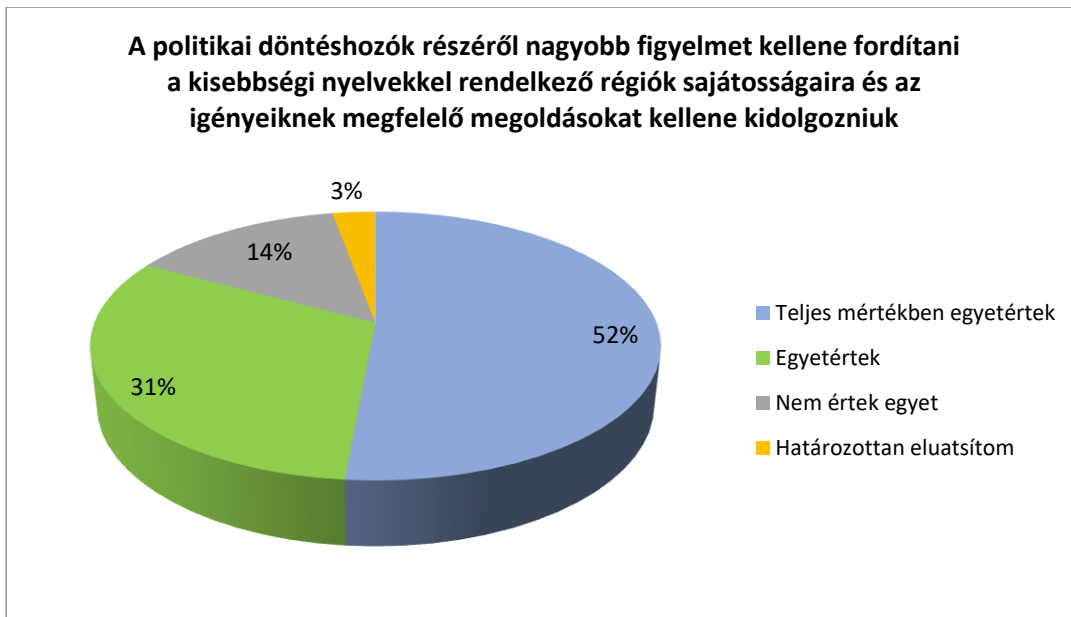
A szükséges készségek és tananyagok között, amelyek említésre kerültek a kérdőív kitöltése során, szerepeltek: digitális kompetencia, digitális eszközök használata, informatika, nyelvismeret, matematika, gyakorlatias fizika biológia és kémia (kitérve a több gyakorlat fontosságára), zöld energia, kibernetika, AI, oktatás, bio-tudomány, pszichológia. A felsorolások még tartalmazták: logikai, nyelvi, szövegértési, koncentrációs kompetenciák; digitális kompetenciák - tananyag átadása virtuálisan / tananyag egyedi feldolgozása.

Több válasz is tartalmazta a változásmanagementet, amely hozzájárulna a munkaerőpiac fellendítéséhez. Ugyanakkor olyan készségek meglétét tartották még fontosnak a válaszadók, mint a rugalmasság, (digitális) nyitottság, együttműködő készség, döntési kompetencia, alkalmazkodó képesség, agilitás, találékonyság idegen helyzetekben, nyelvtudás, hosszú távú önellátás.

Tanulásra, tanításra irányuló válaszok is érkeztek, amelyek kiemelik a tanulási és adaptációs készségek fejlesztését. Egyik válasz kitér, hogy a *„gyereket szükséges megtanítani, hogyan szeressen és hogyan dolgozzon; részletes, magas szintű anyagot tanítani számukra nem célravezető, csak csökkenti a gyerek kíváncsiságát a tudományokra és eltéríti a kritikus gondolkodástól”*. Egy másik válaszadó úgy gondolja, hogy *„szükséges lett volna országosan egy megbízható módszertan kidolgozása, amely iránymutatás lett volna a tanároknak és a hallgatóknak is. Pl. ugyanaz a szoftver használatára nézve”*, ugyanakkor, egy további válaszadó szerint, ami fontos: *„Jámborság, idősebbek és dolgozók megfelelő megbecsülése, gazdaságos és zöld gazdálkodás, hazai hagyományok és kincsek védelme a helyben élők számára”*. A tanulás, tanítás tekintetében még említésre került az online tudástér elérése, online eszközök használata és hozzáférhetősége.

Ugyanakkor, van aki úgy gondolja, hogy nem várható fellendülés, hanem a lassú építkezés a valószínűbb, más pedig kiemeli a társadalmi távolságtartás fontosságát és megtartását a munkahelyen.

- 3. A készségek fejlesztésének lehetőségei, - továbbképzésnek vagy átképzésnek - az minden állampolgár számára elérhetőnek kell lennie. Ebben a tekintetben a kisebbségi nyelvekkel rendelkező régiók, a fejlesztési politikák kidolgozása során, nem kapnak elegendő figyelmet. Véleménye szerint a politikai döntéshozók részéről nagyobb figyelmet kellene fordítani a kisebbségi nyelvekkel rendelkező régiók sajátosságaira és az igényeiknek megfelelő megoldásokat kellene kidolgozniuk?**

2. Ábra- Figyelmet kell fordítani a kisebbségi nyelvekkel rendelkező régiók sajátosságaira

83%-a válaszadónak egyet ért vagy teljes mértékben egyet ért azzal, hogy a politikai döntéshozók részéről nagyobb figyelmet kellene fordítani a kisebbségi nyelvekkel rendelkező régiók sajátosságaira és az igényeiknek megfelelő megoldásokat kellene kidolgozniuk.

4. Az EU egyre inkább az erőforrás-hatékony, körforgásos, digitalizált és éghajlati szempontból semleges gazdaság felé halad, és az európai készségfejlesztési program egyik célja az alapvető "zöld" készségek fejlesztése is. Véleménye szerint milyen módszereket kellene elsajátítani, amelyek a környezetbarátabb gazdaságra való optimális áttéréshez vezetnének, és hogyan lehetne fejleszteni a szükséges készségeket, amelyek elősegítik ezt a folyamatot?

A kérdésre érkezett válaszok alapján, szükség van képzésre és oktatásra ezen a téren. Az iskolai nevelés része kellene, hogy legyen a környezettudatosságra való nevelés, az iskolákban kötelező kellene, hogy legyen a szelektálás, nagyobb figyelem fordítása az iskolákban az újrahasznosításra. Ugyanakkor, a válaszadók fontosnak tartják az informáltság elősegítését, a jutalmazási rendszerek bevezetését, az egyértelműbb szelektív hulladékgyűjtést, nyilvános helyeken való szelektív gyűjtést, EU szinten közvetlenül támogatni a zöld programokban való részvételt, EUs polgárok közvetlen szavazata ilyen mérvű kérdésekben.

Egyik válaszadó szerint az EU-ban jelenleg a legnagyobb problémák:

- csomagolóanyagok és az ebből fakadó hulladék
- hulladékkezelés
- energiafüggőség, fosszilis érdekek

Ezért szükség lenne a „*csomagolóanyagok és a szállítmányozás csökkentése, a hulladék újrafelhasználás/újrahasznosítás beépítése a köztudatba, a körkörös gazdálkodás erősítése a lineáris gazdálkodás helyett*”, „*energetikában több támogatást nem csak a személyes, hanem az ipari szintű megújulóakra való áttérésre, nagyvárosi szinten is.*”

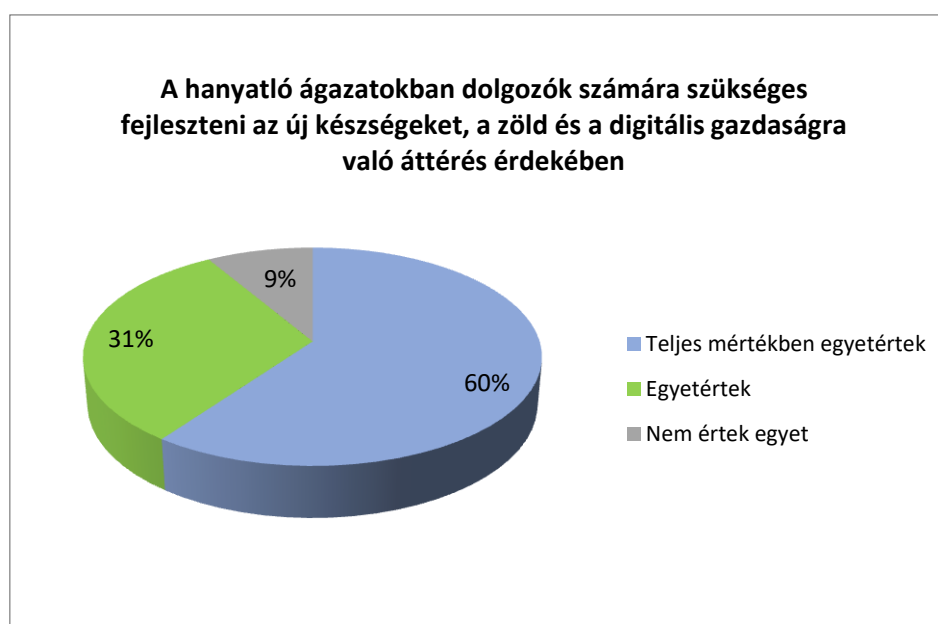
További javaslatok, amelyek a környezetbarátabb gazdaságra való optimális áttéréshez vezetnének:

- Újragondolni a szelektív hulladékgyűjtést, összpontosítani 1-2 újrahasznosítható hulladékra és a mennyiség helyett a minőség gondolatát érvényesíteni.
- Lobbi és korrupció lehetőségét kiküszöbölve átrendezni a gazdaság dinamikáját és azokat a vállalkozásokat, melyek negatívan érintettek, támogatni az átállásra.
- Zöld, megújuló energiaforrások használata
- Hosszú távú stratégiák kidolgozása a fenntartható fejlődés érdekében
- Új zöld típusú gondolkodásmód, zöld edukáció
- Erőforrások fejlesztése, internet szolgáltatás jobb és stabilabb hozzáférése, digitalizálás. Papírmentes számonkérés, online vizsgarendszer kialakítása.
- Home office lehetősége, ott ahol nem szükséges a dolgozó fizikai jelenléte
- Csomagolóanyagok használatát minimalizálni, hatékonyabban újrahasznosítani
- A nagyméretű (nagymennyiségű) termelés- tömeggyártás visszaszorítása, és inkább helyi sajátosságokat kihasználva, és ahhoz alkalmazkodó, lokális termelés kellene. Felhasználni (modernizált változatban) azokat a régebbi termelői módszereket, amik környezetkímélők, és hasznosak voltak. Magyarországon magyar alapanyagokból saját (hazai) márkájú termékek előállítás, értékesítése.
- Robot technika, digitalizálás

Az átálláshoz, a válaszadók szerint szükséges a tudatosság kialakítása, a szemléletváltás is, oktatás és képzés ezen a téren (beleértve a tájékoztatást, mérnökképzést), a környezetvédelem támogatása, valódi civil szervezetek támogatása, természet közelség népszerűsítése, továbbá nyitottság, flexibilitás és átláthatóság minden érintett fél részéről.

A válaszokból az is kiderül, hogy a kormányoknak, központi önkormányzatoknak a szerepe is kiemelt fontosságú ezen a téren.

5. Véleménye szerint a hanyatló ágazatokban dolgozók számára szükséges fejleszteni az új készségeket, a zöld és a digitális gazdaságra való áttérés érdekében?

3. Ábra- Szükséges fejleszteni az új készségeket, a zöld és a digitális gazdaságra való áttérés érdekében

91%-a a válaszadóknak egyetért azzal, hogy szerint a hanyatló ágazatokban dolgozók számára szükséges fejleszteni az új készségeket, a zöld és a digitális gazdaságra való áttérés érdekében.

6. A digitális gazdaságra való áttéréshez digitális kompetenciák szükségesek. Az Európai Bizottság a Digitális oktatás cselekvési terve által támogatja ezt a folyamatot; a digitális készségek hiánya azonban számottevő, amely hátránya kiemelten érezhető volt a COVID-19 világjárvány ideje alatt. Véleménye szerint milyen készségekre lenne szükség és hogyan látja ezek fejlődését, különösen a kevésbé fejlett régiókban?

A kérdésre beérkezett válaszok alapján elmondható, hogy egyértelműen szükség van a digitális kompetenciák fejlesztésére, ezek kitérnek a digitális kommunikációfejlesztésre, de részletes Word, PowerPoint, Excel és egyéb alap programok ismeretére, gépelésre, gyorsbillentyűk használatára, internet-használatra.

Ezeknek a készségeknek és kompetenciáknak fejlesztésére több javaslat is érkezett. Egyrészt ezek fejlesztése lehetséges lenne több informatika órán keresztül. Továbbá, fontos lenne a minőségi körülmények biztosítása (*„pl. működjön megfelelően az eszköz, hálózat, ahhoz hogy lehessen használni - tehát az alapfeltételek meglegyenek, hogy lehessen digitálisan hatékonyan működni”*), korszerű informatikai infrastruktúra biztosítása, WiFi lefedettség biztosítása. Egy válaszadó szerint, akkor lehet készségfejlesztésről beszélni, amikor mindenki hozzáfér az eszközökhöz. Számos válasz irányul arra, hogy szükséges a digitális eszköztámogatás a tanároknak, *„az egységes oktatási szoftver programok fejlesztése, bevezetése iskolán belül, hogy ne kelljen 5-6 féle platform között elvesznie a gyerekek és tanárnak”*. Ugyanakkor a képzések fontossága is több rendben felmerül, úgy a diákok, mint az oktatók esetében. Ezek megszervezésére több javaslat is érkezett:

- helyi képzéseket kell tartani, az ismereteket oda kell vinni és helyben átadni
- pénzre lenne szükség kellene és időre, hogy ezeken az emberek részt vehessenek, olyanok is akik nem tudnak fizető programokban részt venni
- eszközbeszerzést kellene támogatni
- iskolákat fejleszteni, hogy fel legyenek szerelve, továbbá kellene pedagógusok is
- számítógépes tudást követően online oktatás
- több digitális gazdaságra irányuló támogatás az EU részéről

Egyik válaszadó szerint a felzárkóztatás lépésről lépésre kell megtörténnie. Egy másik válaszadó pedig a következőképpen gondolja: *„Fokozatosan úgyis mindenki áttér. A gyerekek már digitális világban nőnek fel, az idősek meg úgysem tanulják meg, ha maguktól nem ment.”*

A kevésbé fejlett régiókat illetően, habár a fenti válaszok is érvényesek, néhány válasz konkrét javaslatokat fogalmaz meg ezen térségek tekintetében, ugyanis itt legtöbb esetben hiányoznak a technikai alapfeltételek és a tudás is:

- eszközök biztosítása
- alapképzések a digitális eszközhasználat terén
- konkrét folyamatok kidolgozása és használata

- mivel a kevésbé fejlett régiókat még inkább sújtotta a COVID-19 által kialakult helyzet, itt az adaptáció sem történt meg, ezért szükség lenne a képzések után követése (előnyök/hátrányok) is szükséges lenne

7. Az európai készségfejlesztési program célja a polgárai számára fontos készségek fejlesztése. Ugyanakkor, a környezetbarát-, digitalizált gazdaságra való áttérés támogatása, a társadalmi szempontok figyelembe vételével. Véleménye szerint, milyen eszközöket és módszereket kell figyelembe venni annak érdekében, hogy ezek a készségek átadhatóak legyenek az eltérő oktatási és szakmai háttérrel rendelkező személyek számára?

A beérkezett válaszok alapján elsősorban az esélyegyenlőség megteremtése lenne célszerű, hogy mindenki rendelkezzen a szükséges infrastruktúrával, legyen korszerű eszközbiztosítás, szoftver, tanulási rendszerek, jobb szoftver az kiértékelésre és jegyadásra; ugyanakkor, a megfelelő, hozzáértő oktatók (akár speciális) megléte is nélkülözhetetlen. Egy válaszadó véleménye, hogy helyi gyakorlati képzéseket kell tartani. Egy másik hozzászólás a tehetséggondozás fontosságát emeli ki és hogy, jó példákat (példaképeket) kell találni. Mások az egyéni oktatásokat, a nyelvoktatást, az okos terek/otthonok kialakítását említik. Továbbá, egy másik válaszadó szerint országosan lenne szükség azonos módszertan kialakítására, erre nézve a lemaradt régiók számára erőforrásokat kellene biztosítani. Ugyanakkor, egy válaszadó szerint, *„ezt nem lehet az egész EU-ra kiterjesztve meghatározni. Az EU még nem az USA, sokkal nagyobb különbségekről kell beszélünk tagállamok esetében”*.

Különböző intézmények, önkormányzatok, oktatók, IT szakemberek és más szakmai háttérrel rendelkező szakemberek bevonására lenne szükség annak érdekében, hogy a készségek átadhatóak legyenek az eltérő oktatási és szakmai háttérrel rendelkező személyek számára. Ezáltal több ötlet és képzési forma jöhetne létre.

A különböző platformoknak és jól adaptált online felületek használatának az elterjedése, továbbá az adminisztratív weboldalak homogenizálása, illetve a különböző hálózatok kialakítása is hozzájárulna a készségek átadásához.

Ugyanakkor, egy válaszadó arra reflektált, hogy a digitalizált gazdaság miért környezetbarátabb? *„A papír (a jelenlegi gazdaság is mondhatni papíralapú) lebomlik legfeljebb néhány év alatt, vagy pedig felhasználható fűtésre, elektromos energia előállítására, stb. és eközben jelentősen kevesebb káros anyag kerül a környezetbe, mint egy számítógép előállítása, majd folyamatos energiával történő ellátása során.”*

8. A rugalmasság elengedhetetlen kulcsfontosságú képesség a jelenlegi helyzetben, amikor gyakoriak a változások. Ugyanakkor alapvetően fontos a különböző élethelyzetekben is, illetve szakmaváltások esetében. Véleménye szerint milyen módon lehet a fiatal szakemberek munkabíró képességét, terhelhetőségét növelni (reziliencia)? Milyen kiegészítő készségeket lehetne alkalmazni a rugalmasságuk növelése érdekében?

Számos válasz és javaslat érkezett a kérdésre, amelyek a következőkre irányulnak:

- Szociális és pszichológiai támogatás és az európai szintű támogatási alapok népszerűsítése a fiatalok körében

- Megtanítani már gyerekként, hogyan lehet nagyobb a munkabírása, hogyan ossza be idejét, hogyan koncentráljon
- A fiatalok bátorítása jobb juttatásokkal, támogatott oktatási programokkal, annak érdekében, hogy érdekelttek legyenek a tanulásban és elfogadják a folyamatos tanulásnak a fontosságát a munkahelyen, de azon kívül is
- Az idegen nyelvek ismerete
- Az egészséges életmód népszerűsítésével, sportra való ösztönzéssel
- Koncentráció fejlesztése, készségfejlesztés, logika, ügyesség, nyári munkák
- Vonzóvá kell tenni a szakmát. Ezt csakis anyagi elismeréssel lehet megoldani. Ha külföldön jobban működik az oktatás, az azért van, mert ott több a tanár, mert meg vannak anyagilag becsülve. Szükséges én s megéri a tanárokbba befektetni.
- Fiatalok támogatása, hogy célzott programokban vegyenek részt, annak érdekében, hogy gyorsabban helyre jöjjenek a nehéz helyzetekből
- Érdemes a fiatalok közt a több lábbon álló modellt népszerűsíteni
- Pomodoro technika
- Rugalmas, korrekt foglalkoztatási formák ahol a vállalati kultúra és a foglalkoztatott célja közös
- Szervezettség, munkaidő jó beosztása, illetve a szabadidő minőségi eltöltése.
- Hatékony szoftver használata, amely felhasználható az eLearning kultúra fejlesztésére.
- Tudatosság kialakítása, az életmód változtatása és egy olyan generáció kialakítása, amely szereti a munkáját. Készség annak megértéséhez, hogy hogyan lehet rugalmas.
- Önismeret, tolerancia, érzékenyítő programok
- Fizikai és mentális kondicionálással
- Hosszú és rövidtávú céljaik mindig szem előtt tartásával, érdeklődés/ lelkesedés fenntartásával. Figyelni arra, hogy ne égjenek ki, ne hajszolják túl magukat (pl. ha valami plusz feladatot elvállal, akkor más munkáról lemondani tudatosan). Minőségi pihenő idő kialakítása.
- A megfelelő eloszlás legyen a cél, a rugalmasság pedig részben a jó kommunikáción múlik, szívre, lélekre és szellemre egyszerre kell jó benyomással lenni ahhoz, hogy az ember rugalmasabban alkalmazkodjon
- Sportolás, nemzetközi programokban való részvétel - néhány hetes-hónapos „study programokban” részt tudjanak venni vállalkozások, akár kicsik is, hogy fejlesszék a munkatársakat. Több dual program (szakmai es tanulmányi párhuzamosan).

9. Tekintettel arra, hogy a COVID-19 világjárvány miatt korlátozták az utazási lehetőségeket, hogyan lehetne az Erasmus programot alakítani, hogy a hallgatók igényeit figyelembe vegye, hogy tapasztalatot szerezzenek az Erasmus program által biztosított csereprogramok révén?

Egy válaszadó arra hívja fel a figyelmet, hogy a Erasmus program egyik működési eleme az idegen környezetben való tapasztalat szerzés, ahol nagyon fontos a jelenlét és a személyesen, élőben szerzett tapasztalat. Ugyanakkor, ezeket jelenleg nem lehet megvalósítani az utazási korlátozások mellett. Ennek leküzdésére több javaslat is megfogalmazódott: képzések kiscsoportos részvétellel, enyhíteni kellene számukra az utazási kritériumokat; a Covid időszakban félévente egyszer támogatni kellene a hazatérésüket PCR teszttel; a program folytatása a protokollok figyelembe vételével és a biztonsági intézkedések betartásával, akár a karantén bevezetésével és felvállalásával.

Ugyanakkor számos válasz arra irányul, hogy ezeket a programokat a jelen körülmények között halasztani kell, vagy átvinni az online térbe, akár vendéghallgatóként becsatlakozni külföldi egyetemek online oktatásába. Amennyiben halasztásra kerülne a program, olyan megoldás is megfogalmazódott, hogy aki beléphetett a programba, az a járvány után egy későbbi időpontban részt vehessen (ne kelljen újra pályáznia).